

Profiel Rijksbouwmeester

De organisatie

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) borgt de kernwaarden van de democratie, staat voor een goed en slagvaardig openbaar bestuur en een overheid waarop burgers kunnen vertrouwen. BZK draagt eraan bij dat burgers kunnen wonen in betaalbare, veilige en energiezuinige woningen in een buurt waar iedereen meetelt en meedoet en het prettig leven is. Het ministerie van BZK bestaat uit circa 7200 collega's verspreid over zes organisatieonderdelen: Bestuur en Koninkrijksrelaties (DGBK), Wonen en Bouwen (DGWB), Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk (DGOBR, inclusief de z.g. shared services voor de gehele rijksdienst), de Management Development-organisatie voor de (top van de) Rijksdienst: Bureau Algemene Bestuursdienst (BABD), de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD), en het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Voorts valt een aantal beleids- en ondersteunende directies rechtstreeks onder de secretaris-generaal. De secretaris-generaal en de directeuren-generaal vormen samen de bestuursraad BZK en geven op ambtelijk niveau sturing aan het ministerie. De ministers van BZK en voor Wonen en Rijksdienst vormen de politieke leiding van het ministerie.

Het Rijksvastgoedbedrijf

Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) is een organisatie in opbouw en is gevormd uit de vastgoedonderdelen van het ministerie van Defensie, de Dienst Vastgoed Defensie, de Rijksgebouwendienst, het Rijksvastgoed en –ontwikkelingsbedrijf en de directie Rijksvastgoed van het ministerie van BZK. Het RVB is op 1 juli 2014 van start gegaan. Op die datum is een organisatie ontstaan van zo'n 1.800 fte die verantwoordelijk is voor de grootste (gebouwen) vastgoedportefeuille van Nederland met een omvang van 81.000 hectare en 13,3 miljoen m² bruto vloeroppervlak, een waarde van 15,5 miljard euro op de Staatsbalans en een jaarlijkse omzet van 1,6 miljard euro. Het RVB ontwikkelt en beheert een unieke vastgoedportefeuille van kantoren, musea, gevangenissen, gerechtsgebouwen, paleizen en monumenten. Projecten zijn zeer divers in omvang en vaak bijzonder van aard. Het RVB houdt rekening met publieke en politieke belangen en zorgt voor een goede samenwerking met gebruikers.

De organisatie van het RVB wordt gevormd door de volgende organisatie-eenheden:

- Directie Portefeuillestrategie & Portefeuillemanagement;
- Directie Transacties & Ontwikkeling;
- Directie Vastgoedbeheer;
- Directie Financiën;
- Directie Bestuur en Bedrijfsvoering;
- Bureau Directeur-Generaal;
- Atelier Rijksbouwmeester.

Het atelier Rijksbouwmeester

De Rijksbouwmeester wordt bij zijn¹ adviestaak ondersteund door het Atelier Rijksbouwmeester. Het Atelier verzorgt ook het Secretariaat van het College van Rijksadviseurs (CRa).

De Rijksbouwmeester

De functie van Rijksbouwmeester bestaat al meer dan 200 jaar. De eerste Rijksbouwmeester, 'architect des Konings' Jean-Thomas Thibault, werd al snel belast met een brede adviesrol bij het bouwen voor de Nederlandse samenleving. De opgave is sindsdien verbreed en versterkt. Na 1957 veranderde de taak van de Rijksbouwmeester van zelf ontwerpen naar adviseur voor de Rijksgebouwendienst en de rijksoverheid in het algemeen bij concrete bouwprojecten en bij maatschappelijk bredere discussies op het vakgebied.

¹ Overal waar hij, zijn of hem staat moet ook zij of haar worden gelezen.

De laatste vijftien jaar is de rol van de Rijksbouwmeester verder verbreed tot algemeen adviseur van de regering op het gebied van stedenbouw, monumenten, architectuur, infrastructuur, architectuurbeleid en beeldende kunst. Ruim tien jaar geleden is door Rijksbouwmeester het initiatief genomen om zijn in het Koninklijk Besluit (KB) vastgelegde brede en integrale adviesrol te versterken door een College van Rijksadviseurs (CRa) in te richten. Het huidige CRa bestaat uit de Rijksbouwmeester (voorzitter), een Rijksadviseur voor Landschap en Water (aangesteld door het ministerie van EZ) en een Rijksadviseur voor Infrastructuur en Stad (aangesteld door het ministerie van IenM).

Bij de uitoefening van zijn functie neemt de Rijksbouwmeester een bijzondere positie in. Enerzijds maakt hij deel uit van het Rijksvastgoedbedrijf, wanneer zijn activiteiten betrekking hebben op gebouwen, werken en terreinen waarover de zorg van het RVB zich uitstrekt. Anderzijds is hij de adviseur van de minister voor Wonen en Rijksdienst wanneer het gaat om algemene (beleids)kwesties ten aanzien van de kwaliteit van de architectuur en ruimtelijke inrichting in de brede zin van het woord. De Rijksbouwmeester adviseert in CRa verband (gevraagd en ongevraagd) onafhankelijk en integraal over (nationale) ruimtelijke inrichtingsvraagstukken, gebiedsgericht en/of thematisch vanuit de ontwerpende disciplines architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur. De advisering richt zich op alle fasen van het beleids-, plan- en uitvoeringsproces. Daarnaast heeft de Rijksbouwmeester in afstemming met het CRa als taak het aansturen en stimuleren van onderzoek en ontwerp, de borging van kwaliteit en het verbeteren van de rol van de rijksoverheid als opdrachtgever. Ook vervult hij een stimulerende en signalerende functie in de kennisoverdracht van rijk naar andere overheden, beroepspraktijk, onderwijs en stakeholders en vice versa en zijn zij betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het architectuurbeleid van het Rijk.

De Rijksbouwmeester:

1. Is de eerste adviseur van de minister voor Wonen en Rijksdienst en de directeur-generaal Rijksvastgoedbedrijf voor het rijkshuisvestingsbeleid;
  - Bevordert en bewaakt de architectonische kwaliteit en de stedenbouwkundige inpassing van rijksgebouwen zoals rechtbanken, gevangenissen, rijkskantoren en ministeries;
  - Adviseert over de wijze waarop architectonische kwaliteit bij rijksgebouwen in nieuwe marktverhoudingen (zoals geïntegreerde contractvormen) vorm en inhoud dient te krijgen;
  - Adviseert over de uitvoering van de Wet op de Architectentitel.
2. Adviseert zelfstandig of als voorzitter van het CRa, samen met de andere leden van het CRa, de regering gevraagd en ongevraagd op het gebied van ruimtelijke inrichtingsvraagstukken vanuit de ontwerpende disciplines stedenbouw, infrastructuur, cultureel erfgoed, architectuur en landschapsarchitectuur;
  - Is zelfstandig en met de andere leden van het CRa betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het rijksarchitectuurbeleid.

In de praktijk resulteert dit in drie clusters aan activiteiten die binnen het takenpakket van de Rijksbouwmeester te onderscheiden zijn:

- het in de aanbestedingsprocedure nauw betrokken zijn bij de selectie van architecten/partijen in RVB-(bouw)projecten en het adviseren over ruimtelijk-architectonische en artistieke kwaliteit in RVB-projecten;
- het adviseren over de rijksvastgoedportefeuille (beheer, ontwikkeling, verkoop) op lokaal en regionaal niveau en het betrekken van de twee genoemde Rijksadviseurs daarbij waar relevant;
- het zelfstandig en met de andere leden van het CRa adviseren ten aanzien van beleidsvraagstukken op het terrein van ruimtelijke en architectonische thema's op nationaal niveau en het vervullen van een boegbeeldfunctie op dit terrein, zoals bijvoorbeeld tot uitdrukking komt in het onderhouden van een netwerk met de beroepsgroep (architecten, stedenbouwkundigen en landschapsarchitecten), de spoorbouwmeester en provinciale en stadsbouwmeesters.

Ontwikkelingen

In de komende jaren zal weinig nieuwbouw van rijkszijde worden gerealiseerd. Het zwaartepunt van de opgave voor de nieuwe Rijksbouwmeester is verschoven van advisering over nieuwbouw naar renovatie en transformatie en naar advisering over ruimtelijke ontwikkeling in de brede zin van het woord. Door de bovenregionale opgaven, zoals demografische ontwikkelingen (krimp of juist groei), duurzaamheid en waterhuishouding wordt de Rijksbouwmeester met de andere leden van het CRA steeds meer een publiek-georiënteerde richtinggever. De Rijksbouwmeester zoekt antwoorden op vragen die voortkomen uit de hiervoor genoemde ontwikkelingen en denkt door de inzet van ontwerpend onderzoek mee over de vraag hoe de herbestemming van rijksvastgoed past in de ruimtelijke ontwikkeling. Dit betekent dat de Rijksbouwmeester steeds meer als een verbindende schakel tussen beleid en praktijk gaat functioneren.

Positie

- De Rijksbouwmeester opereert onafhankelijk en valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister voor Wonen en Rijksdienst.
- Hij valt organisatorisch onder het Rijksvastgoedbedrijf en is eerste adviseur van de minister voor Wonen en Rijksdienst en de directeur-generaal Rijksvastgoedbedrijf op het gebied van het rijkshuisvestingsbeleid.
- De Rijksbouwmeester is voorzitter van het College van Rijksadviseurs. Het college bestaat uit drie deskundigen die elk zijn aangesteld door hun eigen departement: de Rijksbouwmeester (BZK), de Rijksadviseur voor het Landschap en Water (EZ), de Rijksadviseur voor de Infrastructuur en Stad (IenM). Het ministerie van IenM, de DG Ruimte en Water is coördinerend voor het CRa.
- De minister van OCW en de minister van IenM zijn respectievelijk de eerstverantwoordelijken voor het architectuurbeleid en beleid voor ruimtelijk ontwerp. De Rijksbouwmeester heeft daarom ook een beleidsinhoudelijke adviesrelatie met de ministeries van OCW en IenM.
- De Rijksbouwmeester onderhoudt contacten met alle departementen op het hoogste ambtelijke en politieke niveau;
- De Rijksbouwmeester onderhoudt contacten met provinciale- en stadsbouwmeesters in het kader van ruimtelijke ordeningsvraagstukken en ruimtelijke kwaliteitsbeleid;
- De Rijksbouwmeester onderhoudt contacten met alle relevante organisaties en instituten op zijn vakgebied, waaronder de Koninklijke Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst, Bond van Nederlandse Architecten (BNA), de academies van bouwkunst, het architectenregister en de technische universiteiten.
- De Rijksbouwmeester wordt inhoudelijk en praktisch ondersteund door het Atelier Rijksbouwmeester.

Competenties

Van de Rijksbouwmeester wordt verwacht dat hij over een mix van competenties beschikt, waaronder:

- handelt constructief in een politiek-bestuurlijke context;
- is zich bewust van de mogelijkheden en beperkingen die een publiek ambt met zich meebrengt;
- gaat slagvaardig met diverse stakeholders om;
- communiceert vaardig en op aansprekende wijze over zowel beleidsmatige als meer uitvoerende aspecten;
- is een gezaghebbende verbinder;
- is betrokken bij de publieke zaak;
- is een inspirator.

Vereiste ervaring en overige functie-eisen/aandachtspunten

- Architect met ruime werkervaring en uitgebreid portfolio op het gebied van architectuur en ruimtelijke ontwikkeling op (inter-)nationaal gebied.
- Gezaghebbend deskundige in de wereld van de architectuur en ruimtelijke ontwikkeling, die vanuit een brede maatschappelijke en architectonische visie optreedt.
- Affiniteit met de terreinen die binnen het Atelier Rijksbouwmeester een plek hebben, te weten stedenbouw, landschap, cultureel erfgoed, architectuur, architectuurbeleid en beeldende kunst.
- Affiniteit met de terreinen waarop het College van Rijksadviseurs adviseert, o.a. herbestemming/transformatie, waterbeheer, energietransitie, infrastructuur en stedelijke ontwikkeling.
- Ervaring met het strategisch inzetten van ontwerpend onderzoek in processen en projecten.
- Met een brede oriëntatie op het werkveld: overzicht van actuele inhoud en partijen.

Bijzonderheden

De Rijksbouwmeester wordt bij Koninklijk Besluit benoemd voor een periode van minimaal 3 tot maximaal 5 jaar en tijdelijk aangesteld conform het ARAR in schaal 18 BBRA. De Rijksbouwmeester dient bij het aanvaarden van de functie rekening te houden met de code "Zo doen we zaken". Deze code heeft betrekking op het voorkomen van belangenverstrengeling.

Het betreft in beginsel een voltijdfunctie.